

ALLAH'IN SEVDİĞİ DAVRANIŞLAR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smil'lâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ- seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve şefiü'l-müznibîn... Gurreti uyûninâ, ve tâcu ruûsinâ, ve üsvetine'l-haseneti muhammedi-ni'lmustafâ... Ve âlihî ve sahibihî ve men tebi-ahû bi-ihsanin ila yevmi'l-cezâ...

Emmâ ba'dü, fekâle'n-nebiyyü SAS:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لِيُمْلِي لِلظَّالِمِ حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ

لَمْ يُفْلِتْهُ

(ق.ت.ه. عن أبي موسى)

(Inna'llàhe teâlâ leyümlî li'z-zâlimi, hattâ izâ ehazehû lem yüflithu) Sadaka rasûlü'llah, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Akşam ezanının okunmasıyla cumanın vakti, cuma günü başlamış oluyor. Cumanın gecesinde bulunuyoruz. Cuma gecesi hafta gecelerinin en hayırlısıdır. Sevaplı, mübarek, nurlu, feyizli bir gecedir. Gündüzü de günlerin en hayırlısıdır. Bu güzel mübarek günümüzü Peygamber Efendimiz'in mübarek hadis-i

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

şeriflerini okumak, dinlemekle değerlendirelim diye birkaç hadis-i şerif okuyalım. Ondan sonra Rabbimiz'in zikriyle meşgul olalım.

a. Allah Zalime Mühlet Verir

Peygamber SAS Efendimiz, Buhârî'nin kitabında kaydettiğine göre buyurmuşlar ki:

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لِيُؤْمِلِيَ لِلظَّالِمِ حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ

لَمْ يُفْلِتْهُ

(بخ.ت.ه.ب.ع. عن أبي موسى)

(*Inna'llàhe teàlâ leyümlî li'z-zàlimi*) “Allah-u Teàlâ Hazretleri şüphesiz ki zalime mühlet verir, zaman verir, fırsat verir.” Cezasını birden vermez. O suçu işledikten, o zulmü yaptıktan sonra bir müddet böyle bir şey olmaz. Olmaması Allah'ın unuttuğundan değil, hâşâ... Affettiğinden değil, bırakacağından değil...

(*Hattâ izâ ehazehû*) “Onu günahından dolayı bir kere Allah-u Teàlâ Hazretleri bir yakaladı mı, (*lem yüflithü*) artık o kurtulamaz, kıvranamaz, bir başka tarafa dönemez.”

Zalimi yakaladı mı, bir daha zalimin hiç fırsatı

---

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.XIV, s.268, no:4318; Tirmizî, *Sünen*, c.X, s.378, no:3035; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.49, no:7467; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.365, no:11245; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.251, no:7322; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.478, no:3183; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.501, no:7610; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.188, no:7104.

olmaz. Onun için, zalimler kendilerini başlarına taş yağmıyor diye, Allah hemen cezalandırmıyor diye, yaptıkları suçların arkasından rızıkları kesilmiyor diye, sıhhatlerine bir arıza gelmiyor diye aldanmasınlar, heveslenmesinler. Bir zaman gelecek, belâlarını bulacaklar.

Eğer tevbe etmezlerse, akıllarını başlarına toplamazlarsa, Allah-u Teâlâ Hazretlerine rücû etmezlerse, zulmü ettikleri kimseyle helalleşmezlerse, bu işi affettirmek için gözyaşı dökmezlerse, başlarına o belâ gelecek. Allah zalimi, zulmü sevmez. Onların mutlaka bir cezası olacak.

Yalnız Rabbimiz'in işlerine biz kulların aklı ermiyor. Rabbimiz mühlet veriyor, zaman veriyor, uzatıyor.

Firavun seneler senesi hükümdarlık yapıyor. Ne zamandan ne zamana hükümdarlık yapmış. Kendisine bir mezar yaptırmış, 30- 40 sene insan boyu kesme taşları kestirip taşıttırmış, kaç kilometre uzaktan... 150 metre yüksekliğine geliyormuş taş, taş... İçine bir mezar yapacak da girecek zalim... 150 metrenin adı kolay... Bu Melbourne'nin merkezindeki en yüksek bina belki 150 metre ya vardır belki de yoktur. O kadar yüksek taşı yığıyor, hem tepelemesine yığıyor, üst üste tek tek yığmıyor, tepelemesine yığıyor. Ama Allah o zalime o cezasını verdi sonunda.

Bu dünya hayatı 80 sene sürse bile çok değil, 100 sene sürse bile çok değil. Nasıl olsa sonu geliyor. Nasıl olsa bir gün o belasını bulacak.

Bize göre çok gibi geliyor. “Allah hâlâ şu zalimi kahretmedi! Allah Allah, niye duruyor?” diye bize zaman çok gibi geliyor; çok değil. 10 sene, beş sene, iki sene; çok değil.

Allah bizi bilerek bilmeyerek kendi nefsimize veya başka mahlûklara herhangi bir şekilde haksızlık, zulüm ve gadir yapmaktan korusun... Çünkü bu zulüm insanın başına çok büyük bela getirir. İnsan âhirette büyük zulümâta uğrar.

Bir de Rabbimiz Teâlâ Hazretleri bizi başkalarının zulmüne uğramaktan da korusun... Zalimlerin de şerrine uğratmasın, o da zor... Ne zalimin zulmüne maruz bıraksın, ne de bizi bir başkasına zulmettirsın. Bir karıncayı bile incitmemeyi Allah bize nasib etsin... Herkese iyilik yapmayı, iyi bir kul olmayı, ömrümüzü Rabbimiz’in yolunda güzel geçirmeyi, salih ameller işlemeyi nasib eylesin...

Bazı kullara Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuracak ki:

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ
رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي

وَادْخُلِي جَنَّتِي

(الفجر: ٢٠-٢١)

(Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mutmainneh) “Ey mütmain olan nefis, ey huzura kavuşmuş insan! (İrciî ilâ rabbike râdıyeten merdıyyeh.) Sen ondan hoşnut, o da senden hoşnut olarak

Rabbine dön! (*Fe'dhulî fî ibâdî*) Benim has kullarımın arasına gel, gir! (*Ve'dhulî cennetî*) Gir cennetime, ebedî nimetlerimin olduğu rahmetimin yurduna, orada ebedî olarak mutluluklara mazhar ol!" (Fecr, 89/27-30) diye bazılarını iltifat ederek öyle çağırarak.

Rabbimiz bizi öylece çağırıldığı kullarından eylesin...

Bu konuda söylenecek üçüncü bir söz de şudur ki: Zalim zulmünü ekseriya yardımcıları vasıtasıyla yapabilir. Zalimin kendisi ateş olsa, cürmü kadar yer yakar. Ne olacak, iki karış boyu var. Bir tane vurursun, devirirsin, gider. Ama etrafındaki bir sürü avânesi, dalkavuşu, yardımcısı, yordakçısı ile o kocaman bir zalim oluyor.

Firavun nedir ki? Firavunu herkes devirebilirdi belki. Halkından kaç kişi tek başına haklayabilecek durumdaydı. Ama etrafındaki ah o zalime destek olanlar yok mu? İşte zulmü onlar canlandırıyorlar.

O bakımdan, bizlerin dikkat etmemiz gereken ikinci bir mühim nokta, yani bu hadis-i şerif münasebetiyle ihtar etmemiz gereken nokta şudur ki; hiçbir zalime hiçbir şekilde yordakçı ve destekçi olmamalıyız. Hiçbir şekilde zalime destekçi olmamalıyız.

*Muîni zâlimin dünyada erbâb-ı denâettir
Köpektir zevk alan sayyâd-ı bi-insâfa hizmetten.*

Şair böyle diyor. Dünyada zalimlerin yardımcıları alçak insanlardır.

"—Ben zulüm yapmıyorum." Destekliyorsun ya,

yapıyor sayılırsın. “—Ben kendim öldürmüyorum, o öldürüyor.”

Sen onun arkasındasın ya, işte sen de öldürüyorsun. Senin de elin kana bulanıyor.

Zalimin yardımcısı alçak, denî insanlardır. İnsafsız avcıya hizmet etmekten zevk alan köpektir. O dolaşüyor, zavallı, gidiyor kuşu yakalıyor, tavşanı yerinden kaldırıyor, avcı da vuruyor. Yuvada yavruları öksüz bıraktıyor.

“—Canım, benim ekmek yemeye, et yemeye ihtiyacım yok; ama keyfine yapıyorum.”

Sen keyfine yapıyorsun, bir de o hayvancağzın yuvasını yıktığın zaman o yavrularına sor, eşine sor!

Avcılar öyle acıklı şeyler anlatıyorlar ki...

“—Kuşu vuruyoruz, yere düşüyor. Eşi besbelli, geliyor, etrafında fıldır fıldır dönüyor.” diyor.

Havyacağzı tabii yüreği yanıyor. “Bu benim hayat arkadaşım, eşim!” diye onun etrafında pır pır pır dönüyor, “Ne oldu?” gibilerden... Biz onların hissiyatını bilemediğimiz için anlamıyoruz.

Sonra bir kurşun atıyorsun; tek kurşun atmıyorsun, saçma atıyorsun. Üç tane kuş ölüyor, dokuz tanesi yaralanıyor, ayağı kopuyor, kanadı yaralanıyor. Artık çalıların arasında sürünüyor, debeleniyor. Günlerce, aylarca sakat, ızdırab çekiyor. Onun için, bu avcılık da pek makbul bir meslek olmuyor. Can yakıcılık olduğu için uygun bir şey olmamış oluyor. Zalime yardımcı olan zulme iştirak etmiş olur.

Zalime yardımcı olmak yok. Herhangi bir zalime sözle bile yardımcı olmak yok. Herhangi bir fasık veya zalime efendim bile demek yok. Allah için kaş çatacaksın, Allah için buğz edeceksin ki o zulmü yapamasın.

“—Hiç kimse beni sevmiyor. Hiç kimse yanına beni sokmuyor. Ben bu işten vazgeçeyim diyecek.”

Başkası zulme heveslenemeyecek. Arkasından gelen kimse:

“—Tamam, şu adam zalim; bey, paşa oldu, nereleri yapıyor; ben de zalim olayım!” diyemeyecek.

Bir de Kur’an-ı Kerîm’de buyuruluyor ki;

وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ

(هود:۱۱۳)

(*Ve lâ terkenû ile’llezîne zalemû fete-messekümü’n-nâru*) “Zulmedenlere meyletmeyiniz, sonra size de cehennem ateşi gelir, siz de yanarsınız.” (Hûd, 11/113)

Zulmedenlere gönülden bile olmayacak, temayül bile olmayacak. Bir adam zalim mi; baban olsa ilgiyi keseceksin. Kardeşin olsa ilgiyi keseceksin. O zulmü bırakıncaya kadar... Karşısına çıkacaksın, söyleyeceksin:

“—Yapma bunu. Yanlış bu yaptığın!” diyeceksin.

Onun için, bugün dünya üzerindeki haksızlıklar ölçülürse, bir kısmı doğrudan doğruya haksızlığı

yapan şeytan, zalim, gaddar, alçak bir herif var ortada, tamam... Fakat bir kısmı da onun etrafında yüzlerce insan alkışçısı, destekçisi, şakşakçısı, bravo deycisi... Olmadı. Onlar da onun ortağı.

Hayra delâlet eden hayrı yapmış gibi sevap alır. Şerre delâlet eden şerri yapmış gibi ortak olur. Hatta şerre, zulme rıza gösteren; zulme rıza zulümdür, o da zalimdir. Zulme razı gelmeyeceğiz, hiçbirimiz razı gelmeyecek.

“—Olmaz böyle şey!” diyeceğiz. Bu terbiyeye sahip olalım, hiçbir zalimi desteklemeyelim!

b. Kulla Yapılan İkramlar

Bu önemli ihtardan sonra ikinci hadis-i şerife geçebiliriz. İkinci hadis-i şerif uzunca. Ebû Hüreyre RA’dan Müslim rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَا ابْنَ آدَمَ
مَرِضْتُ فَلَمْ تَعُدْنِي

---

² Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1990, no:2569; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.404, no:9231; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.503, no:269; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.182, no:517; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.309, no:8722; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.534, no:9182; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.115, no:28; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.235, no:8053; İbn-i Ebû Hâtim, *İlel*, c.II, s.164, no:1985; Taberânî, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.208, no:170; Beyhakî, *el-Esmâ’ ve’s-Sıfat*, c.II, s.4, no:460; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.1259, no:43277; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VIII, s.296, no:7329.

قَالَ يَا رَبِّ كَيْفَ أَعُودُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ

قَالَ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ عَبْدِي فُلَانًا مَرِضٌ فَلَمْ تَعُدَّهُ

أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ عُدْتَهُ لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ

(Inna'llàhe azze ve celle yekülü yevme'l-kıyâmeti) “Hiç şüphesiz ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kıyamet gününde şöyle buyurur: (Ye'bne âdem, marıdtü felem teudnî) “Ey âdemoğlu, hastalandım da beni ziyaret etmedin!” Kim diyor? Allah diyor. Kime diyor? Biz insanlara diyor. (Kâle: Yâ rabbi, keyfe eüdüke, ve ente rabbü'l-âlemîn) O Ademoğlu, o insan da diyecek ki: “—Yâ Rabbi! Ben seni nasıl ziyaret edeyim ki, sen alemlerin Rabbisin, ben kulum! Ben seni nasıl ziyaret edeyim. Bu nasıl şey?

Sen nasıl hastalanırsın, ben seni nasıl ziyaret ederim yâ Rabbi? Bu ne demek?” diyecek.

(Kâle) Allah-u Teâlâ Hazretleri de buyuracak ki: (E mâ alimte enne abdî fülânen marıda felem teudhu) “Bilmiyor musun, hani kulum filanca şahıs hastalanmıştı da, sen onu ziyaret etmemiştin. Bir kulum vardı, filanca, adı şu. O hastalanmıştı, sen onu ziyarete gitmemiştin.”

(E mâ alimte enneke lev udtehû, levecedtenî indehû?) “Bilmiyor musun ki, bilmedin mi ki sen onu eğer ziyaret edeydin, beni onun yanında hazır bulacaktın. Ben senden razı olacaktım. O kulumu ziyaret ediverseydin, işte ben razı olacaktım. Sen onu yapmadın.”

يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَطَعْمْتُكَ فَلَمْ تُطْعِمْنِي قَالَ يَا رَبِّ
كَيْفَ أُطْعِمُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ أَمَا عَلِمْتَ
أَنَّهُ اسْتَطَعْمَكَ عَبْدِي فَلَانُ فَلَمْ تُطْعِمْهُ أَمَا عَلِمْتَ
أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي

(Ye'bne âdem, istat'amtüke felem tut'imnî)
“Ey âdemoğlu, ben senden yemek istedim de,
sen bana yemek bile vermedin.”

(Kàle) Diyecek ki: (Yâ rabbi, ve keyfe ut'imüke,
ve ente rabbü'l- àlemîn) “Sen âlemlerin Rabbi
iken, ben sana nasıl yemek vereyim, ikram
edeyim, ziyafet edeyim? Nasıl şey bu yâ Rabbi?”

(Kàle) Diyecek ki: (Emâ alimte ennehû
istat'ameke abdî fülânun, felem tut'imhu?
Emâ alimte, enneke lev et'amtehû levedcede
zâlike indî) “Sen hatırlamıyor musun, bilmiyor
musun ki, kullarımdan bir kul senden bir
yemek istemişti, yiyecek istemişti de, sen ona
istediği halde yemek vermemiştin. Eğer sen ona
yemek vermiş olsaydın beni onun yanında hazır
bulacaktın, beni doyurmuş gibi sevap alacaktın.”

يَا ابْنَ آدَمَ اسْتَسْقَيْتُكَ فَلَمْ تَسْقِنِي قَالَ يَا رَبِّ
كَيْفَ أَسْقِيكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ قَالَ اسْتَسْقَاكَ
عَبْدِي فَلَانُ فَلَمْ تَسْقِهِ أَمَا عَلِمْتَ إِنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ
وَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي

(*Ye'bne âdem, isteskaytüke felem teskîni*) “Ey âdemoğlu, ben senden su istedim, bana su da vermedin.”

(*Kàle*) Kul diyecek ki: (*Yâ rabbi keyfe uskîke, ve ente rabbü'l- âlemîn*) “Yâ Rabbi! Ben sana nasıl su verip de suya kandırabileyim ki, sen alemlerin Rabbisin!”

(*Kàle*) Allah-u Teâlâ Hazretleri de buyuracak ki: (*İsteskâke abdî fülânün felem teskîhî, emâ inneke lev sekaytehû, vecedte zâlike indî*) “Kulum filanca senden su istedi de sen suyu sakındın, ona su vermedin. Eğer ona su vermiş olsaydın bunu benim yanımda bulacaktın. Benim huzuruma geldiğin zaman, bu hayrın ne kadar büyük bir hayır olduğunu görecektin. Bu sevapla karşılaşacaktın.” buyuracak.

Bu hadisi Müslim rivayet etmiş. Müslim sahih hadisleri toplayan ciddi, meşhur bir hadis alimidir. Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Bu hadis-i şeriften herkes anlar. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz, herkesin anlayacağı şekilde anlatmış oluyor.

Demek ki biz bir müslüman kardeşimizi ziyaret etsek, sanki hâşâ, Allah hastalanmış da onu ziyaret etmiş gibi sevap alacağımızı buradan anlıyoruz. Bir kimseyi doyursak, sanki Allah’a yemek ikram etmiş, ziyafet etmiş gibi sevap alacağız. Bir kimseye su ikram etsek, sanki hâşâ, Allah’a su ikram etmişiz de makbule geçmiş gibi böyle sevap kazanacağız.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına yapılan iyilikleri kendisine yapılan iyilik sayıyor. Demek

ki biz hangi kula hangi hayırlı ikramı yapsak, hangi gönül alıcı işi yapsak memnun olacak.

Kardeşlerimiz evlenir, kimse gitmez. Boşanır, kimse gitmez. Hastalanır, kimse gitmez. İyi olur, kimse gitmez. Kimsenin kimseden haberi yok.

Ben ne anladım böyle cemaatten! Cemaat dediğin birbirini sevecek, arayacak, bir gün gelmedi mi merak edecek, “Bir derdi mi var?” diyecek.

Öyle muhabbet ederlermiş ki birbirlerine... Birisinin borcu varmış. Arkadaşı bir kenardan köşeden o arkadaşının borcu olduğunu duymuş. Gidiyor, başka yerden kendi nüfuzunu kullanarak borç alıyor, o arkadaşının borcunu o arkadaşına söylemeden ödüyor.

“—Ben bu borcu ödüyorum. O arkadaşımdan bir şey isteme, ‘tamam’ de. Ama benim verdiğimi de söyleme.” gibilerden onu ödeyiveriyor.

Bu arkadaşının borcunu ödeyeceğim diye gitti, bir yerden bir borç istedi ya, onun o borç istediğini de öteki arkadaş duymuş. “Ya benim arkadaşım paraya ihtiyacı olmuş, borç istemiş, gelmiş benden istememiş de gitmiş filanca yerden borç almış. Mübareğin kim bilir ne sıkıntısı var, vah zavallıcık, bana da söylememiş...” diye gitmiş, o da başka yerden borçlanmış, bu arkadaşının borç aldığı adama borcu ödemiş.

Şu muhabbete bak! Halbuki bu borcu onun için aldı, haberi yok.

Biz iyi müslüman değiliz, kardeşlerim. Biz ancak Müslümanlığı seven insanlarız. Belki iyi müslüman olabiliriz, Allah yardım ederse olabiliriz; ama iyi müslümanlık çok yüksek bir seviye. Biz o seviyeye yükselebilmemiş değiliz.

İmam Gazzâlî Rh.A anlatıyor ki: Adamın birisi aç, çoluk çocuğu evde dolu... Burası gibi bolluk diyarı değil. Su bulunmaz, yiyecek bulunmaz, içecek bulunmaz. Çatır çatır güneş. Her türlü yoksulluk mevcut. Adamın birisi kestiği hayvanın başını getirmiş, ikram etmiş. Alın bunu, pişirin, çoluk çocuk yiyin. Baş etinden ne olur? Baştan dil çıkar, boyun çıkar, yanak çıkar, beyin çıkar ve saire... İşte onlardan yemek yerler. Bir kazana koydular da altını odun atıp pişirdiler mi, ondan kalabalık bir aile doyar.

Birkaç gündür aç adamlar, aç oldukları halde o başı yememişler. “Biz biraz sabredelim, filanca arkadaşımızın durumu daha fena galiba, o daha aç.” diye ona vermişler.

O da o başı almış, o da birkaç gündür aç bir kimse ama bir başka arkadaşı aklına gelmiş. “Şu arkadaşım var, o da galiba birkaç gündür karnına taş bağlayıp duruyor, açlıktan epeyce sıkıntı çekti, halsiz düştü, ona vereyim.” demiş, ona vermiş.

O ona veriyor, o ona veriyor, altıncı şahsa kadar gidiyor. Herkes kendisi yemeyip, kardeşini tercih edip kardeşine veriyor. Altıncıya gelmiş baş. Altıncı şahıs da demiş ki:

“—Ya benim filanca komşum, kaç gündür çoluk çocuk böyle sallanıyorlar, açlıktan perişan

durumdalar. Ona vereyim.” demiş. Baş yedinciye vermiş.

Bu yedinci ilk adam, yani baş kendisi yemeyip de ötekisine veren adam. Artık o da bakmış ki, kendisinin verdiği baş nerelerden dolaştı, tekrar kendi eline geldi, tencerenin içine koymuş da onu pişirmiş.

Muhterem kardeşlerim!

Ben bu hikâyeden şunu anlıyorum: Nasibde ne varsa insan onu yiyor. Bak bu başın içindeki etleri yemek bu aileye nasipmiş, rızkı oymuş. Tamam, onu yiyor. Ama yedi kimse sevap kazandıktan sonra, yedi aileyi dolaştıktan sonra yemek var, bir de doğrudan doğruya yemek var.

Gelir gelmez kazanın içine koy, kaynat, şapur şupur ye. Oh, karnı doymuş, ciğer yemiş hırsız kedi gibi mangalın kenarına yan gel yat. İnsanoğlunun yapabileceği bir şey bu. Ama bir de ona vereceksin, sevap kazanacaksın. O ötekisine verecek, sevap kazanacak. O ötekisine verecek, sevap kazanacak. O ötekisine verecek, sevap kazanacak... Yedi tane aile sevap kazanacak, ondan sonra yine aynı şahıs yiyecek.

Sübhanallah! Ne hikmetleri var bu işlerin... Müslümanlık ne kadar güzel. Durduğu yerden yedi misli sevap kazanılıyor. Yedi tane müslüman aile büyük sevaplar kazanıyor. Ondan sonra o et yeniliyorsa yeniliyor.

Burada gıda bol. Burada gıdaların çoğu çöpe atılıyor. Ama burada da buna benzer kardeşlikler yapılabilir. Burada da ziyaret yapılmıyor. Et bol, ekmek bol, herkes evinde yiyor, ziyaret yapılmıyor. Hastane ziyaret

edilmiyor. Arkadaşın derdiyle ilgilenilmiyor. İnsanlar birbirlerine muhabbet etmiyor. Burada da o kusur. Yani yerine göre... Her yere göre çeşitli yapılacak şeyler var.

Ben seni sevdim mi, sen beni sevdim mi, bu sevgi bir şekilde bir yerden görünür, ışıldar. Sevmedim mi de, bu işin bir yerden bir kokusu çıkar. Biz sevmiyoruz, kusurumuz orada. Sevsek burada et, ekmek ikram etmeyiz de başka şey yaparız. Hiçbir şey yapmasak arkasından dua ederiz:

“—Şu kardeşime uzun ömür ver. Çok zenginlik ver. Hayırlı damat ver. Hayırlı gelin ver...”

İnsan hiç yapamasa dua eder. Allah ona da sevap veriyor. En süratle kabul olan, kardeşin kardeşe onun gıyabında yaptığı dua... Ben şimdi senin hiç haberin yokken, kendi evimde sana bir dua etsem, süratle kabul oluyor. Kendi hakkımdaki duam belli olmaz, kim bilir ne sebepler var, kabul olur veya kabul olmaz. Ama sana yaptığım dua kabul oluyor. Onun için, birbirimize muhabbet etmemiz lâzım.

Şu camiye geldik. Bu caminin iki misli, üç misli, dört misli, beş misli cemaati olması lazım. Dört sene önce geldik. Başka bir sürü camiler kurulmuş. Oraların cemaati kalabalıklaşmış. Buranın taşması lazım. Muhabbet olunca öyle olmalı.

Allah birbirimizi sevmeyi, birbirimize yardım etmeyi, birbirimizle güzel geçinmeyi, Rabbimiz'in rızasına uygun sevaplı işler yapmayı cümlemize nasib eylesin...

c. Allah'ın Azap Etmekten Vaz Geçmesi

Üçüncü hadis-i şerife geçtik. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:³

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ إِنِّي لَأَهْمُّ بِأَهْلِ الْأَرْضِ عَذَابًا
فَإِذَا نَظَرْتُ إِلَى عُمَارِ بُيُوتِي وَالْمُتَحَابِّينَ فِيَّ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ صَرَفْتُ عَذَابِي عَنْهُمْ

(أبو الشيخ، هب. وابن النجار عن أنس)

RE. 94/3 (*Inna'llàhe teâlâ yekülü: Innî le-ehümmü bi-ehli'l-ardı azâben, feizâ nazartu ilâ ummâri büyûtî, ve'l-mutehâbbîne fiyye, ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâri, saraftü azâbîanhüm.*)

Beyhakî Rh.A, Enes RA'dan rivayet etmiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

(*Innî leehümmü bi-ehli'l-ardı azâben*) “Ben yeryüzündeki bir kısım insanlara bir azap göndereyim diye niyetleniyorum. ‘Şunları cezalandırayım, kahredeyim, azap göndereyim, anlasınlar bakalım günahkârlar! Cezalarını çeksinler!’ diye böyle istiyorum. (*Feizâ nazartü ilâ ummâri büyûtî*) Fakat benim evlerimi imar edenlere baktığım zaman... (*Ve'l-mutehâbbîne fiyye*) Benim uğrumda birbirini sevenlere

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.82, no:2946 ve c.VI, s.500, no:9051; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.61; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.165, no:4436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.968, no:20343; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.VIII, s.284, no:7308.

baktığım zaman... (*Ve'l-müstağfirîne bi'l-eshâri*) Seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenlere baktığım zaman... (*Saraftü azâbî anhüm*) O kavmin üzerinden, yapmaya niyetlendiğim azabı kaldırıyorum, yapmıyorum. Bunların hürmetine azap göndermiyorum.”

Hürmetlerine, hatırlarına Allah'ın azap etmekte vazgeçtiği mübarekler kimlermiş? Onları biraz üzerinde durarak açıklayalım.

Ummâri büyûtî, “Benim evlerimin imar edicileri” demek. Allah'ın evleri, camiler, ibadethaneler.

Burası neresi? Allahın evi, beytullah. Çünkü Allah'a ibadet ediliyor.

Biz neyiz? Biz Allah'ın misafirleriyiz. Allah'ın evinde misafirleriz. Ama Allah'ın evini biz mâmur hâle getiriyoruz. Burada hiç insan gelmese ne olur?

Duvarlardan duvarlara örümcek bağlar, tozdan topraktan duvarlar, sıvalar yıkılır. Burası harabe olur. İçinde ibadet edilmedi mi, harabe olur. İçinde ibadet edildi mi, hem maddî bakımdan, hem mânevî bakımdan mâmur olur.

İşte bu Allah'ın evlerini mâmur edenler hürmetine azap kalkıyor. Âcizâne, nâçizâne sizler gibi, bizler gibi camiye gelip namaz kılanlar, alnını secdeye koyup sübhanallah diyenler hürmetine, ibadet edenler hürmetine Allah göndereceği azabı göndermiyor. “Göndersem bunlar da azaba uğrayacaklar!” diye bizim hatırımıza ötekilere de göndermiyor. Öteki zalimler, öteki edepsizler, öteki günahkârlar anlasınlar, neden azabın kalktığını.

Yoksa başlarına gökyüzünden taşlar yağacak, ateş yağacak. Ama namaz kılanlar var, camilere gelenler var. Gözü yaşlılar var, mübarekler var. Onun için olmuyor. Bu bir.

İkincisi; (*ve'l-mütehâbbîne fiyye*) “Benim rızam için, benim uğruma, aşkıma birbirlerine dostluk, ahbaplık, muhabbet edenler hürmetine...”

Sen beni seviyorsun, “hoca” diye, “hocam” diye; ben seni seviyorum, “kardeşim” diye. Sen Ali’yi seviyorsun, Ali Hasan’ı seviyor; “Biz aynı caminin cemaatiyiz, kardeşiz.” diye. Neden seviyorlar birbirlerini? Birbirlerinden para mı alıyorlar? Hayır.

Menfaatlerimi var? Hayır.

Beraber iş mi yapıyorlar? Ortaklar mı? Hayır.

O ona daha önceden bir iyilik etmiş de ondan mı? Hayır.

Hemşehrilik mi var? Hayır. Birisi mağripten, birisi maşrikten, birisi Karslı, birisi İzmirli, birisi Samsunlu, birisi Tarsuslu, Adanalı olabiliyor.

Hemşehrilik yok. Ortaklık yok. Kardeşlik yok. Akrabalık yok, bir şey yok. Birbirimizi seviyoruz. Her birimiz başka yerden, diyardan gelmişiz. Kimi kardeşimizin saçları kıvırcık, yüzü siyah. Kimisinin gözleri çekik, elmacık kemikleri çıkık. O Malezya’dan gelmiş, berikisi Somali’den gelmiş, başka yerden gelmiş. Allah rızası için birbirimizi seviyoruz.

İşte bunu Allah çok değerli bir şey olarak takdir ettiği için bunların hürmetine, birbirini Allah rızası için sevenlerin hürmetine azabı

göndermiyor. Yoksa Lut kavmi gibi, Âd kavmi gibi, Semud kavmi gibi azap gelecek. Ama göndermiyor.

O halde biz camilere müdâvim olalım. Namaz niyaz ehli, ibadet ehli olalım. Birbirimizi de Allah rızası için sevelim. “Allah rızası için” derken, iki türlü “Allah rızası için” diyorum. Bir, “Allah rızası için bana birazcık bir şey ver.” diyen dilenci elini açar. “Allah rızası için yapmayın böyle!” deriz ya, “Allah rızası için birbirinizi sevin.” demek istiyorum.

Bir de sevginiz maddî menfaat vesaire için olmasın, Allah’ın rızası için olsun. Allah’ın rızasını kazanmak için birbirinizi sevin. Ama o kardeşin bir kusuru var. Senin de başka bir kusurun var.

Onun akıllı biraz kıt. Senin de bir başka tarafın kıt. Kusursuz kul olmaz. Herkesin kendine göre bir kusuru var. Kusurlarıyla seveceksin. Dikensiz gül olmaz. Kusurlarıyla kardeşi seveceksin. Kardeş kardeşi sevecek.

Biz Sydney’e gitmeye niyetlendik. Daha Sydney’e gitmeden, oranın görevlisi bizi camilerinde konuşturmamaya niyet etmiş. Yazıklar olsun! Akla bak, mantığa bak! Cami Allah rızası için yapılıyor, içinde dinî konuşma bize yaptırılmıyor. Bilmiyoruz, başımız da kel değil ama... Allah akıl fikir versin. Allah insanı şaşırttı mı yanlış işler yapılıyor.

(Ve’l-müstağfirîne bi’l-eshâr) “Bir de seher vakitlerinde tevbe ve istiğfar edenlerin hürmetine Allah azabı göndermiyor.”

Seher vakti ne zamandır? Seher vakti, sahur vakti demek. Yani oruç tutan insanın yemek yemek için kalktığı o zamanlar. Daha imsak kesilmezden önceki zamanlara seher vakti denir. Biz Türkçe’de seher vaktini yanlış biliyoruz. Sorsak başka başka cevaplar veriyorlar. Seher vaktini sanıyorlar ki, güneşin doğmasından az önceki, böyle hafif ortalık aydınlanmış zaman. Hayır. İmsaktan önceki zaman daha ortalık karanlıktır. Ama artık sabah namazının vakti giriyor. Takvime baksan, beş dakika sonra tamam, sabah namazı kılabilirsin, işte o vakit. Yani bir saat önce, bir buçuk saat önce, iki saat önce; gece yarısından itibaren oraya doğru seher vaktidir.

O vakit çok kıymetli bir vakittir. Çok sevaplı bir vakittir. Duaların çok kabul olduğu bir zamandır. Allah’ın kullarına müşteri olduğu zamandır.

“—Ey kullarım! Yok mu benden içinizden bir şey isteyen? Haydi istesin, istediğini vereceğim!” diye kullarına seslendiği zamandır o vakit. Kullar ne yapıyor? Horul horul, mışıl mışıl, gafil gafil uyuyor aşağıda... Allah-u Teâlâ Hazretleri sesleniyor: “—Haydi, tevbe edin, tevbenizi kabul edeceğim! Bir şey isteyin, istediğinizi vereceğim! Dileyin, dilediğinizi ihsan edeceğim!” Millet uyuyor. Uyumayanlar, isteyenler kazanıyor. O seher vakti çok sevaplı oluyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri akşamleyin erken yatıp, yatsı namazını kılıp yatsıdan sonra çok oyalanmadan erken yatıp, seher vakitlerinde kalkıp, tevbe ve istiğfar edip, dualar edip o vaktin feyzinden, bereketinden faydalanmayı

cümlemize nasip eylesin. Üftâde Hazretleri var, meşhur, Bursa'nın evliyâullahından, Üftâde Hazretleri diyor ki:

*Sülüsânı geçince gecenin, Emr-i Hak ile çağıra
gökten bir melek... Kimin hâceti varsa dursun,
dilesin, geçmeye pazar⁴*

Bir pazar var, mânevî bir pazar var, sevap kazanma var. “Haydi, isteyen isteyeceğini istesin!” diye seslenir, diye hadis-i şerifi anlatıyor. Mübareğin öyle bir ilahisi var. Allah şefaathlerine erdirsin.

Demek ki seher vakitlerinde ibadetler çok kıymetliymiş. Neden? Herkes uykuda, kimseye gösteriş olmaz. Kul seccadesine oturur, gözyaşı dökerek tevbe ve istiğfar eder. Allah-u Teâlâ Hazretleri de onu affeder. Allah'ın sevgili kulları arasına dahil olur.

O bakımdan, o vakitlerin kıymetini bilelim. Akşamın bu vakitlerini fazla uzatmadan, erkence yatalım, sahur vakitleri sırasında kalkalım. İki rekât da olsa teheccüd namazı

---

⁴ Şiirin tamamı şöyle olabilir:

*Çağırıldı beni uykuda bir hâtif-i esrar,
Dur yatma, ne yatarsın eyâ tâlib-i cânan
Hilkatte seni yatmak için kılmadı Hâlık,
Yarattı seni hizmet için Hâlık u Cebbâr*

*Çağıra kimin hâceti var cânib-i Hak'tan,
Dursun dilesün vakti seher, geçmeye pazar
Nevruz uyanık buldu derd içre devayı,
Dur yatma eğer ister isen dâhî didâr*

kılalım. Daha fazla olabilir. Ondan sonra tevbe ve istiğfar ile o güzel vakti değerlendirelim.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hayırlı, güzel, sevdiği, razı olduğu kârlı, kazançlı, sevaplı ibadetlere cümlemizi muvaffak eylesin.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15. 03. 1988 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

